

Večina indijancev je bila popolnoma naga. Celo ženska jako lepe rasti, ki je stala zraven, je bila popolnoma naga. Nekateri moški, očitno imenitnejši, so se ločili od drugih po tem, da so imeli na glavi krono iz perja.

Kolumb je ukazal mej divjake razdati barvanih čepic, voščenih biserov in drugih malovrednih drobnjav, vsled česar so se divjaki nepopisno razveselili in niso vedeli, kako bi zahvalili Špance. Naposled so v znak hvaležnosti svoje, jim jeli prinašati iz svojih koč vse, kar so imeli, sadje, nekaj kruha narejen iz suhega korenja imenovenega „hasasa“, neko tlakino iz bombaža, in veliko drugih stvari.

Ves dan so trajale prijateljske razmere mej Španci in divjaki. Kolumb je bil trdno prepričan, da je prišel na neki prebrižni indijski otok; po njegovem mnenju so domačini bili Indijci. To ime se je ohranilo tudi v bodoče, ko se je odkritje Kolumbovo znanstveno ocenilo, in se imenujejo Indijani (Indijci) vsi prebivalci novega sveta.

Zvečer je Kolumb zaukazal, da se odpravijo nazaj na ladije. Španci so se težko ločili od prekrasnih poljan otokovih, ki so se jim zdele po dolgem potovanju pravi raj.

Ko se je drugi dan zdanilo, je bilo na obrežju polno domačinov. Nekateri so z vzhodom solnca skušali priplavati k ladijam, drugi so se peljali na čolnih izdolbljenih iz dreves, katere so imenovali „kanoe“ in katere so jako spretno gonili z vesli. Ker je v te čolne moglo iti le kacic 40 ali 50 ljudij, a se jih je nabralo mnogo več, so se nekateri čolni preobrnil. Divjaki so prav kakor riba plavali zopet k njim, obrnilo je in izcerpali iz njih vodo, kakor bi se ne bilo ničesa zgodilo.

Prisedši k ladijam so divjaki hitro splezali nanje in začeli zamenjevalno trgovino. Zvončki in bleščeče stvari so je posebno zanimali in trudili so se nabrati jih, kolikor je bilo mogoče. Nič manje se pa ni vzbudila poželjivost Špancev, ko so videli zlati lišp, katerega so domačini nosili v nosu in ušesih. Rudeče kožci so kmalu razumeli željo Špancev in dajali so zlatnino za vsako malenkost. Ker je dobivanje zlata bilo državni monopol v vseh zemljah, katere je odkril Kolumb, je admiral prepovedal to zamenjavanje in tudi kupovanje bombaža.

Kolumb si je prizadeval izvedeti od domačinov, kje se dobiva zlato. Iz njih znakov se je dalo sklepati, da je zemlja, ki ima mnogo zlata, na jugu. Ker so čolni domačinov bili lahki in kaj nedovršeni, torej nesposobni za vožnjo na širnem morju, je Kolumb sklepal, da dotična zemlja ne more biti daleč od odkritega otoka. Zaradi tega je sklenil odpluti, ne obotavljajoč se v pokazano smer, da pripelje svojim zapovednikom kolikor je moč veliko in dragocenega plena.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Materine sanje, se imenuje slika v jednom dejanju, katero je spisal E. Gangl. Knjižica je jako lična ter stane 15 kr. Ta igra predstavlja sanje matere, boječe se za svojega otroka, kateremu preti sovraštvo in brezsrčnost, a ga otme ljubezne, ki ga pripelje v zavetje sv. Cirila in Metoda. Slika je posebno primerna za igre pri podružnicah „družbe sv. Cirila in Metoda“ in je v Ljubljani pri dveh koncertih se z velikim uspehom predstavljala. V njih najde posebno narodno ženstvo priložnost za sodelovanje. Dobiva se pri knjigovezu Iv. Bonaču v Ljubljani.

— **Narodna šola »Družbe sv. Cirila in Metoda«** v Šent Rupertu pri Velikovcu se imenuje 10 kr. stoječa knjižica. v kateri je opisana zgodovina snovanja te šole. Knjižici je pridejana tudi lepa slika omenjene šole. Dobiva se pri Iv. Bonaču v Ljubljani.

»**Matica Hrvatska**« podari svojim članom za Božič naslednji svoj letošnji bogati slovstveni pridelek: 1.) Poslednji zvezek priradoslovnega dela: „Iz bilinskega sveta“, spisal dr. Gjurašin. 2.) Zvršetak „Poviesti srednjega veka“, v kateri nam načrta prof. Valla zgodovino slovanskih narodov do leta 1453. 3.) „Francuzka drama od njezina početka do najnovijega vremena“. 4.) Niz novijih pripovesti ruskih, prevel Lovrenčević. 5.) „Izbrani spisi dr. Ivana Dežmana“, katerim je spisal uvod in življenjepis pokojnikov sloveči estetik prof. dr. Marković. 6.) „Izabrane pjesme Huga Baladica“. 7.) „Dobri ljudi“, pripovesti iz isterskega življenja, ki jih je spisal Evgen Kumičić. 8.) „Nikola Baretić“, pripoved Venčeslava Novaka. 9.) „Na pragu novega doba“, Osmana-Aziza pripovesti iz Bosne. — Poleg tu navedenih obeta Matičin „Izvištaj“ še jedno ali dve beletristiški deli za letos. Posebe se treba naročiti na nastopne knjige, ki jih izda letos „Matica Hrvatska“ v svoji zalogi: Vergilijevih del pesniški prevod. Prevod izbranih „essay“-ev tudi Slovincem znanega Angleža Macaulaya in „Hrvatskih narodnih pesmi“ I. zvezek (cena 1 gld. 50 kr.), ki bodo jedna izmed najvažnejših izdanj „Matice Hrvatske“. Novi člani izmed Slovencev prejmo po vrhu brezplačno „hrvatsko-slovenski slovník“. „Matice Hrvatske“ ni treba priporočati; priporoča se najbolj sama s svojimi krasnimi deli.

Novice.

— **Deželni zbori** mej njimi tudi kranjski se sklicujejo na dan 28. decembra. Izmej primorskih deželnih zborov je sklican samo goriški. Pa ne, da bi bilo to v zvezi s premetitvijo deželnega zbora isterskega iz Poreča v Pulj!

— **Poziv.** Dne 27. januarja 1893 je v Ljubljani izdihnil svojo blago dušo za nas Slovence jako zasluženi mož, namreč gosp. Josip Marn, c. kr. profesor, častni kanonik, vitez Franc Josipovega reda in predsednik „Slovenske Matice“. Kaj je bil blagi pokojnik naši slovenski mladini, je nam dobro znano. Marsikateri njegovi nekdanji učenec — sedaj v visoki službi — se ga še hvaležno spominja. Prav veliko neprecenljivih zaslug si je pokojnik nabral s svojim „Jezičnikom“ in kot modri večletni predsednik „Slovenske Matice“. Naš sicer revni narod je že marsikateremu zaslužnemu možu v znamenje hvaležnosti postavil spomenik, in tako je prav! Tudi t. marljivemu Marnu bi se spodobilo, da se mu postavi primeren spomenik. Morda bi bilo primerno tu v Štangi, kjer je bil rojen dne 18. marca 1832. l. Premili Slovenci, znanci, prijatelji in učenci blagega pokojnika, ako utrpate v ta namen kaj darovati, blagovolite podpisanemu v Štango pri Litiji doposlati! Čim več darov se bo nabralo, tem lepši spomenik se bo mogel pokojniku omisliti. Dne 28. septembra so v Štangi

A ta namen darovali že 72 gld. sledeči p. n. gospodje: Ivan Lavrenčič, dekan 10 gld., Ivan Dobnikar, župnik 10 gld., Josip Pristov, župnik 10 gld., Mihael Sajé, župnik 10 gld., Ignacij Šalehar, župnik 10 gld., Jernej Zupančič, duhovnik 10 gld., Albin Ilowsky, župnik 5 gld., Ivan Brezovar, kaplan 5 gld., Viktor Koechler, kaplan 1 gld., Jakob Žust, bogoslovec 1 gld.

V Štangi pri Litiji, dne 12. decembra 1896. l

Mihael Sajé, župnik.

— »Slovenska Matica« je razposlala vsem svojim poverjenikom naslednjo okrožnico: „Kozlerjev „Zemljevid slovenskih pokrajin“ je v zalogi „Slovenske Matice“ že pred nekaj leti popolnoma pošel. Povprašuje se pogostoma po njem, a Matica ga nima več na razpolaganje. Odbor se je torej odločil, da Matica izdaj nov „Stenski zemljevid slovenskih pokrajin“ s slovensko terminologijo v merilu 1—200.000 in na štirih listih. Skupna velikost vseh štirih listov bi imela 146 cm dolžine in 155 cm širine. Zemljevid bi bil izdelan natanko tako, kakor generalna karta c. in kr. vojaškega zemljepisnega zavoda, in bi imel poleg praktične tudi znamenito znanstveno vrednost. Po proračunu Hoelzleve tvrdke na Dunaju, s katero je Matica v dogovoru, bi stalo 3000 izvodov novega „Stenskega zemljevida“ 6000 gld. Če se pa naroči le 1000 izvodov, stanejo 5000 gld. in vsacih 100 izvodov pozneje naročenih 180 gld. Cena je torej, če se že prvotno naroči večje število, nepremerno nižja in postane potem 1 izvod le 2 gld. Odboru je do tega, da pridejo društveniki, ki se za to stvar zanimajo, do lepega, uporabnega in tu v zemljepisnem oziru dovršenega zemljevida, ki bi jim izvrstno ustrezal na potovanju po slovenskih krajih, v šoli pri pouku, v uradu pri raznovrstnih poslih in doma pri branju slovenskih knjig; zakaj v njem bi bili vestno zabeleženi vsi količkaj znameniti kraji po slovenskih deželah, tako da bi popolnoma nado meščal jako razširjeno in priljubljeno nemško generalno karto. Zatorej prosi podpisani odbor vse p. n. gospode poverjenike, naj blagovolijo s priloženo naročilno polo vsak v svojem okraju nabirati naročnike na „Stenski zemljevid slovenskih pokrajin“. Naroči se lahko vsak Matičin društvenik ali nedruštvenik. Zlati pa prosimo gg. poverjenike, na naročevanje povabilo tudi krajne šolske svete, društva in javne, zlasti občinske urade. Naročilne pole naj se vrne odboru ob enem z imenikom udov za prihodnje leto. Podpisani odbor „Slovenske Matice“ se zanaša, da najde ta misel krepak odziv v vseh slovenskih krogih, in pričakuje prav ugodnega odgovora. Zakaj samo v tem primeru, če se oglasi zadostno število naročnikov, bi mogla izdati Matica nameravani „Stenski zemljevid“.

— Valvazorjev spomenik postavi, kakor znano, vlada slavnemu zgodovinarju Valvazorju v Ljubljani. Spomenik bo stal pred deželnim muzejem. Naprava modela za ta spomenik se je izročila domačemu umetniku g. Ganglu.

— Nove ulične in hišne tablice se nabijajo po Ljubljani. Te so bile zlasti potrebne, ker je nastalo več novih ulic in cest in so se nekaterim ulicam, cestam in trgom premenila dosedanja imena. Napisi na novih tablicah so v smislu znanega sklepa deželnega odbora dvojezični. Veličina napisov izraža razmerje obeh narodnostij; slovenski napisi so torej primerno večji nego nemški.

— Zlobnost. Dne 9. t. m. zadel je vlak mej Novim mestom in Mirnopečjo na veliko skalo, ki je ležala na železniškem tiru. Skala se ni mogla sama privaliti na tir, temveč so je morale le zlobne človeške roke prinesiti tja. Poškodovalo je nekoliko stroj, vendar se je mogel vlak brez druge nesreče po preteku 10 minut nadalje odpeljati.

— Cerkev na Homcu v kamniškem okraju, katero so morali vsled potresa močno popraviti, so slovesno blagoslovili dne 6. decembra.

— Novo gasilno društvo snujejo v Predvoru pri Kranju.

— Žganje ga je umorilo. Dne 15. t. m. v jutro našli so v hlevu Jos Javornika na Poljanski cesti v Ljubljani hlapca Mat. Paderšiča mrtvega. Poklicani zdravnik je konstatoval, da ga je vsled preobilo zavžitega žganja zadel mrtvoud na možganih.

— Tatinska druhal potika se okoli Ilirske Bistrice in dela nadlego in škodo prebivalcem. Ulomila je ta druhal že v več hiš in prodajalnic ter odnesla raznega blaga in denarja. Sodi se, da so tatovi tuje. Prebivalstvo je v strahu in straži po noči. Upati je, da se ta tatinska druhal kmalu zasači in utakne pod ključ.

— Obesil se je 54letni gostač Pavl Svöljšak iz Puštala pri Škofji Loki. Samomorilec je bil znan žganjepivec. Zadnje dni je bil nekam klavern.

— Zabranjena nezreča na železnici. Ko je dne 8. t. m. drdral dunajski brzovlak proti Zagorji, zavalila se je velika čez 20 centov težka skala na železniški tir. Čuvaj je to opazil in je zabranil nesrečo s tem, da je prihajajočemu vlaku tekel nasproti in strojevodjo z znamenji opozoril, da je še pravočasno ustavil vlak.

— Legar (tifus). V Pulju razsaja legar. Pojavil se je najprve mej nižjimi sloji, nato tudi v boljših krogih. Vsak dan oboli do 80 oseb. Bolezen zahteva veliko žrtev. Umrlo je že tudi več vojakov. Ker je število bolnikov veliko, pomanjuje zdravnikov. Bolnice so prenapolnjene. Napraviti so se morale barake. — Tudi na Kranjskem in sicer v Selški dolini nad Škofjo Loko je zadnji čas zbolelo več oseb za legarjem. Tudi je ta bolezen pobrala že nekaj oseb. Tuli okrog Kočevja se je pojavil legar.

— Kranjska dežela je štela konci 1895. leta 500 453 prebivalcev. Zakonov se je sklenilo to leto 3604. Rojenih je bilo 18 419 otrok, umrlo pa je 13 659 ljudi. Po starosti jih je umrlo: V prvem mesecu 1332, v prvem letu 3377, v starosti do 5 let 6028, od 5 do 15 let 1216, od 15 do 30 let 941, od 30 do 50 let 1160, od 50 do 70 let 2211, čez 70 let 2098. Meji drugim jih je umrlo vsled prirojene telesne slabosti 839, za jetiko 2016, za plućnico 659, za davico (vratnico) 1493, za oslovskim kašljem 136, za kozami 30, za škrlatico 241, za ošpicami 102, za vročinsko boleznijo (tifus) 164, za grižo 200, za kapjo na možgane 310, za srčne napake 173 itd. itd. Ponesrečilo je 226 oseb; samomorov se je izvršilo 35, umorov in ubojev pa je bilo 34.

— Girardi. Po časopisih se je bila raznesla novica, da je slavni dunajski gledališki komik Girardi zblaznil. Sedaj se je pa pojasnilo, da so ga le v blaznico hoteli spraviti, ker je njegova žena imela znanje z Rothschildom in je bil on ljubosumen. Dobili so bili nekega zdravnika, da ji napravil spričevalo, da je Girardi blazen, da si ga še ogledal ni.

— Pogorelo gledališče. V Cremoni je te dni pogorelo Riscijevo gledališče. Neka družba, ki je v tem gledališču dajala predstave, ima mnogo škode.

— Samomor morilca. Iz ogerskega mesteca Namet-Kereszt javljajo, da je tamošnji zasebnik Filip Stein ubil svojo postarno soprogo, da je mogel nadaljevati že pričetni ljubimski odnošaj z neko mlado udovo. O tem zločinu je znal Steinov sosed. Zagrozil se mu je, da ga ovadi vodišču. Ta grožnja je morilca tako prestrašila, da je zažgal svojo bajto in se zotvoril v gorečo zgradbo. Ko so prihiteli gasilci, bil je Stein že spremenjen v oglje.

— Skrajna komoditeta. Emir (vladar v Afganistanu) si je naročil v Londonu becikel. Toda komodni gospod ne bode sam gonil svojega kolesa. ampak, kakor pravega kneza, vozil ga bode sluga!

— Vojak samomorilec. 23letni vojak Josip Škrl iz sv. Križa, službujoči v domobranskem polku v Trstu, ustrelil

se je 10. dec. na hodniku vojašnice v Rocolu. Nastavil si je bil puško na prsi in sprožil. Krogla mu je prodrla srce, torej je nastopila smrt hipoma. Mladenič je ostavil pisma, v katerih je izjavil da želi smrti, ker ne more živeti oddaljen od onih, katere ljubi. Truplo samomorilčevega so prenesli v mrtvašnico vojaške bolnišnice.

— **Nehvaležna žena.** Apelacijsko sodišče v Peterburgu je te dni razpravljalo in razsodilo o naslednjem neobičajnem dogodku. Zasebnik Frukto je podaril svoji ženi hišo ter je potrošil v ta namen, namreč za zgradbo in pohištvo, vse svoje premoženje. Čim pa je Frukto postal hišna lastnica, jela je jako zlo ravnati s svojim soprogom. Vzela si je nekega višjega častnika v „svojo“ hišo ter niti ni prikrivala, da ima z njim ljubimske odnose. A svojemu bolehnemu možu ni hotela dati niti 30 kopejk, da si dobavi zdravila! Frukto je slednjič izgubil potrpljenje ter zatožil svojo ženo, zahtevaje, da sodišče iztirja od nje v gotovini vrednost podarjene hiše, namreč 20.000 rubljev. Sodišče I. instancije je razsodilo, kakor je bil želel tožitelj, a obsojena žena je apelovala. No, sedaj je i apelacijsko sodišče potrdilo to razsodbo „zbok očitnega zapostavljanja moža.“

— **Nesreča na morju.** Iz Aldernoya se poroča londonskim listom, da je te dni francoski parnik na potu iz Bayonna v Rouen zadel ob neko skalo in se potopil. Kapitan se je rešil, mornarji so vsi utonili.

— **Led na Donavi** Plavajoči led na Donavi je porušil leseni veliki most pri Novem Sadu. Led je odtrgal 28 pontonov, ki so se malone vsi razbili. Škode je kakih 30 000 gld. Toplomer kaže poslednji dni v Novem Sadu 12° C. pod ničlo.

— **Dvoglavega otroka** je te dni porodila Magda Terzić iz Ietine na Hrvatskem. Dete je živelo toliko časa, da so je mogli krstiti. Telo je bilo sicer povsem normalno, samo glava je bila taka, kakor da sta bila dva obraza z zadnjima stranama skupaj sešita.

— **Mejnarodni tatovi pred sodiščem.** Pred dunajskim porotnim sodiščem se je začela obravnava proti glasovitim mejnarodnim tatovom Dimitriju Papakosti, Periklesu Affendakisu, Mateju Staleu in Glišu Priboju. Obtoženi so zaradi dvanajst ulomov, katere so storili na Dunaju, v Gradcu in v Pragi.

Divje zverine v Indiji. V madraškem predsedništvu v Indiji so lani zveri raztrgale 277 ljudi, 1646 jih je pa umrlo za kačjim pikom. Ubili so pa lani 4 slone, 177 tigrov, 64 panterjev, 12 medvedov, 10 volkov, 2 hijeni in 8 drugih zverij.

— **Dvojno usmrtenje.** V soboto so v Tuzli v Bosni obesili srbsko kmetico Stano Mičić in Turka Jusifa Karamujica. Umorila sta Mičićinega moža. Njegovo truplo sta razsekala in dala prašičem.

— **Velik štrajk v Hamburgu** V tem severonemškem trgovskem mestu ustavili so delo vsi pristaniški delavci. Okrog dvajsettisoč delavcev praznuje. Več vojakov in policijstov poslali so v Hamburg, da vzdržujejo red.

— **Baratierijevo opravičenje.** Lahy so sicer zaradi kolosalnega poraza pri Aduvi na hrabrega beguna, generala Baratierija hudo kričali in ga postavili pred vojno sodišče, a obsoditi ga, se niso upali, boječ se njegovih razkritij. Baratieri živi sedaj v varnem zavetju, na Tridentskem, a kakor kaže, neče prevzeti nase vseh grehov drugih zaradi porazov v Afriki. V kratkem izide knjiga, katero je spisal o vojni v Abesiniji. Napoved, da izide ta knjiga je v Italiji zlasti v krogih dolgoprstnih državnikov in liferantov obudila silen strah. Najbrž bo posledica Baratierijeve knjige velik škandal.

— **Grozen človek.** Tovarniški knjigovodja Lubiš v Feliksdufu je neko 17letno dekle na samotni napadel, jo zlorabil in jo potem zadavil. V soboto so ga orožniki ujeli in izročili pristojnemu sodišču.

— **Štrakujoči gimnaziciji.** Senjski šestošolci so s svojim profesorjem zgodovine skrajni nezadovoljni. Ker pritožbe nič pomagale niso, dogovorili so se dijaki uprizoriti pravi pravcati — štrajk. Vlada je poslala šolskega nadzornika, da preišče razmere.

Loterijske srečke.

V Brnu dne 16. dec. t. l.: 73, 21, 36, 41, 56.
Na Dunaji dne 12. dec. t. l.: 87, 14, 15, 25, 32.
V Gradcu dne 12. dec. t. l.: 56, 51, 83, 69, 6.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 12. dec. 1896. Pšenica gld. 9.— kr., rž gld. 6 50 kr., ječmen gld. 5 50 kr., oves gld. 6 50 kr., ajda gld. 7.— kr., proso gld. 6 50 kr., turšica gld. 5 30 kr., leča gld. 11.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 9.— kr., (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Dobro izučen

mežnar,

krepak, star šele 23 let, želi takoj službo nastopiti. Kdor bi ga želel vsprejeti, naj se obrne pismeno do

Alojzija Rojšeka

v Širmanskem hribu. Pošta Litija.

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

Album slovanskih napevov za citre.

Zbirka priljubljenih narodnih in umetnih napevov s podložnimi slovanskimi besedami in nemškem prevodom istih. To tretje krasno izdanje, z vsebino pesem vseh slovanskih narodov, je namenjeno, da bode matica in okras knjižnic rodoljubno navdihnjenih prijateljev, katerim je mila slovanska godba. Dobra tehnika napevov, zanimiva vsebina pesmi ter posrečeni jim prevodi, kakor tudi okusna oprava tega izdanja, ga delajo pripravnega za vsakega ljubitelja citer. — Pregled dosedaj izšlih 18 snopičev pošilja na zahtevo brezplačno:

Odpravišтво lastne založbe učil in glasbenin za citre (J. Sorg) v Zagrebu.